

acestui obiectiv departamentul a început un șir de activități: crearea bazei de date a utilizatorilor și eliberarea permiselor de intrare la bibliotecă cu coduri de bare, barcodarea documentelor etc.

Baza de date a utilizatorilor este completată permanent cu înregistrări și conține următoarele informații despre utilizator: nume, prenume, patronimic, nivel de pregătire, vîrstă, naționalitate, facultate, specialitate, an de studii, ocupație, adresă, telefon, e-mail, număr individual de utilizator etc. Cele mai numeroase actualizări în baza de date a utilizatorilor se efectuează la începutul și sfîrșitul fiecărui an de studiu.

Un alt aspect al servirii automatizate a utilizatorilor îl constituie barcodarea fondului. Pe toate documentele introduse în baza de date au fost aplicate etichete cu bare de coduri.

Pentru moment, modulul Cîrcuția Cărții nu este implementat integral. A existat o mică perioadă de încercare a implementării integrale a modulului respectiv, însă ea a fost stopată din cauza unor imperfecțiuni de ordin tehnic. Soluționarea acestor probleme și implementarea integrală a modulului Cîrcuția va contribui la ridicarea calității și operativității servirii utilizatorilor, la îmbunătățirea și la modernizarea serviciilor destinate utilizatorilor.

Viorica Ciorba,
director adjunct BRȘA

Implementarea Sistemului Automatizat al Bibliotecii Republicane Științifice Agricole: realizări, probleme, soluții

Astăzi, cînd se simte o continuă creștere și diversificare a informațiilor în toate sferile sociale: învățămînt, cultură, știință, economie, agricultură etc., se schimbă rolul și locul informației în societate, ea devenind o resursă strategică în evoluția societății. În acest context, bibliotecile, fiind cele mai importante deținătoare de resurse informaționale, trebuie să facă față noilor cerințe informaționale ale utilizatorilor, care devin din ce în ce mai nuanțate și complexe. Astfel, este necesar ca bibliotecile să-și modernizeze tehnologiile, să implementeze noi metode și forme în activitatea sa. O soluție eficientă este automatizarea activităților de bibliotecă, care conduce la facilitarea muncii bibliotecarului, regăsirii operative a informației de către utilizatori și crearea rețelelor automatizate de biblioteci, în scopul colaborării interbibliotecare și utilizării în comun a resurselor informaționale.

BRȘA a început procesul de automatizare a activităților bibliotecare în 1992 prin implementarea programului MARC, alcătuit în baza standardului USMARC. Acest software acoperea doar o parte din funcțiile de bibliotecă și nu asigura accesul în rețea.

Astfel, apare necesitatea elaborării unui nou concept de automatizare a bibliotecii, ținînd cont de schimbările intervenite în societate și sfera informațională. În 1998 a fost elaborat un concept al automatizării resurselor informaționale agrare din întreaga republică cu posibilități de încadrare ulterioară în Sistemul Național Automatizat de Biblioteci. Acest concept a stat la baza proiectului "Rețeaua Automatizată de Biblioteci Agricole din RM", ce prevedea 2 etape:

I etapă – automatizarea BRȘA – Bibliotecă nod - și crearea Centrului de Informare și Documentare în Domeniul Agriculturii în baza Bibliotecii Republicane Științifice Agricole;

II etapă – automatizarea bibliotecilor agrare din rețea, interconectarea lor la Centru de Informare și Documentare în Domeniul Agriculturii și crearea Rețelei Automatizate de Biblioteci Agrare din RM în scopul de a asigura funcționarea informației agricole pe întregul teritoriu al Republicii Moldova.

Scopul principal consta în automatizarea resurselor informaționale agrare armonizate cu cerințele informaționale ale specialiștilor din domeniul agriculturii,

care ar permite satisfacerea cererilor de informare ale utilizatorilor la un nivel calitativ, precum și extinderea accesului utilizatorilor atât la resursele informaționale naționale, cât și internaționale.

Crearea unei astfel de rețele era determinată de mai mulți factori:

1. profilul agrar al republicii;
2. transformările social-economice intervenite în agricultură, care cer o asigurare informațională mai complexă;
3. necesitatea asigurării accesului utilizatorilor la resursele informaționale agrare naționale și internaționale;
4. necesitatea asigurării accesului utilizatorilor la resursele informaționale agrare mondiale prin intermediul schimbului de informații în cadrul sistemelor de informare AGRIS și CARIS;
5. necesitatea creării bazelor de date tematice pe cele mai actuale probleme ale practicii și științei agrare.

Crearea Rețelei Automatizate de Biblioteci Agrare din RM ar avea următoarele facilități:

- ☞ evitarea paralelismului în achiziționarea documentelor de profil;
- ☞ prelucrarea centralizată a documentelor în baza unui format de tip UNIMARC, care ar servi concomitent ca format de introducere a informației și ca format comunicativ, ce ar asigura schimbul național și internațional de date;
- ☞ tratarea unitară a fișelor de autoritate privind autorii colectivi și personali, vedetele de subiect și elaborarea tezaurului agricol utilizat atât în procesul de prelucrare a torentelor documentare agrare, cât și în procesul de regăsire a informației;
- ☞ crearea bazelor de date pe cele mai actuale probleme ale științei și practicii agrare din țară și integrarea lor în circuitul informațional național și internațional;
- ☞ realizarea împrumutului național și internațional AGLINET;
- ☞ cooperarea și schimbul de informații cu sistemele de informare internaționale AGRIS și CARIS.

Proiectul a fost propus pentru concurs la Fundația SOROS pentru a obține finanțarea lui. În rezultat, a fost luată decizia de a susține doar prima etapă a proiectului – automatizarea integrată a BRȘA.

Inițial s-a realizat procurarea, instalarea și testarea hardware și software. În funcție de software a fost achiziționat programul specializat de bibliotecă TINLIB, program care acoperă integral funcțiile de bibliotecă și este elaborat în baza formatului UNIMARC, fapt ce-l face compatibil atât la nivel național, cât și internațional. Sistemul automatizat TINLIB avea următoarea configurație:

- ⊕ Modul Achiziție
- ⊕ Modul Catalogare
- ⊕ Modul Control Seriale
- ⊕ Modul Circulația Cărții
- ⊕ Modul OPAC
- ⊕ Modul Rapoarte.

Următorul pas a fost adaptarea softului la cerințele bibliotecii, școlarizarea personalului în scopul formării deprinderilor de exploatare a sistemului la un nivel corespunzător.

Implementarea softului a început prin exploatarea Modulelor Catalogare și OPAC, ceea ce însemna prelucrarea automatizată a documentelor în scopul creării catalogului electronic al bibliotecii și asigurării accesului la el prin Modulul OPAC. Accesul utilizatorilor la catalogul electronic al bibliotecii s-a realizat în 2001.

Avînd un fond impunător de documente, biblioteca a fost pusă în situația de a realiza selectarea fondului bibliotecii pentru reflectarea în catalogul electronic, ținînd cont de mai multe criterii: limbă, domeniu, gradul de solicitare etc. Documentele au început să fie introduse în sistem în ordinea următoare:

- ❖ intrări noi în colecția bibliotecii;
- ❖ documente naționale de profil agrar;
- ❖ cele mai solicitate documente, indiferent de domeniul și limba publicației;
- ❖ publicații în limba română etc.

S-a luat această decizie cu scopul de a accelera și a facilita implementarea Modulului Circulația Cărții.

Spre deosebire de alte biblioteci, BRȘA nu a avut de realizat conversia în TINLIB din motivul că toată informația prelucrată în formatul USMARC a fost pierdută.

Modulul Circulația Cărții, destinat automatizării tehnologiilor de servire documentară, a fost pus în aplicare în 2002 și acoperă două funcții principale:

gestiunea utilizatorilor și gestiunea documentelor pentru împrumut. Gestiunea utilizatorilor se realizează în baza unei fișe electronice care conține informații referitoare la utilizatori: nume, prenume, patronimic, nivel de pregătire, vîrstă, naționalitate, facultate, specialitate, an de studii, adresă, telefon, e-mail, număr individual de utilizator etc.

Gestiunea împrumutului ne asigură accesul la informația privind publicațiile împrumutate: termenul de împrumut, de către cine este împrumutat documentul etc. Cu toate realizările în această direcție, la moment biblioteca nu implementează activ modulul respectiv din cauza unor imperfecțiuni tehnice, cum ar fi: incompatibilitatea resurselor hardware.

O importanță deosebită în asigurarea funcționării sistemului automatizat de bibliotecă îl au resursele hard. Inițial componența acestor resurse în BRȘA constituia 2 computere, utilizate pentru prelucrarea, introducerea, stocarea și regăsirea informației. În rezultatul realizării unor proiecte, resursele tehnice ale bibliotecii au evoluat de la 2 la 18 computere.

Prin proiectul privind sistemul automatizat al BRȘA, susținut de Fundația SOROS, bibliotecii i s-a oferit un grant în valoare de 21504\$, din care au fost achiziționate: un server, 13 computere, scanner, 2 imprimante, 5 scanere pentru citirea barcodelor. În 2001 echipamentul tehnic al bibliotecii se extinde prin proiectul TACIS de susținere a dezvoltării educației, cercetării și servicii de consultanță în agricultură: 5 computere, scanner, imprimante, xerox.

În 1996 biblioteca a fost conectată la rețeaua Internet prin nodul de comunicații al universității, ceea ce a creat posibilitatea diversificării serviciilor de bibliotecă. BRȘA a sesizat rolul și importanța acestui nou mediu de

comunicare, informare și documentare și-l utilizează atât ca o nouă resursă informațională, cât și ca instrument de diseminare a informației prin intermediul home-page-ului creat.

Lansarea paginii Web a bibliotecii în 2002 a devenit o sursă eficientă de informare a utilizatorilor asupra bibliotecii: informații generale despre bibliotecă, fondul documentar, servicii prestate, structură, intrări noi în colecția BRȘA etc. Un ghid de orientare a utilizatorilor în resursele agrare îl reprezintă directoriul Resurse informaționale agrare, care asigură accesul utilizatorilor la cele mai importante baze de date agrare, pagini Web etc.

Informarea prin rețele este una dintre cele mai moderne și importante servicii, în care cooperarea și colaborarea între diferite biblioteci și centre de informare are un rol esențial. Crearea Rețelei Automatizate de Biblioteci Agrare ar avea un rol important în integrarea resurselor informaționale agrare în Sistemul Național de Biblioteci din Republica Moldova, cu atât mai mult acum cînd în republică se activează în direcția implementării proiectului de informatizare a bibliotecilor "Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova" (SIBIMOL).

Pentru a se integra în circuitul informațional mondial și a satisface cererile de informare a utilizatorilor, bibliotecile trebuie să analizeze fenomenele din sfera informațională prin prisma propriilor activități și să ia decizii adecvate realității societății informaționale. La rîndul ei, societatea trebuie să susțină efortul bibliotecilor în direcția modernizării tehnologiilor informaționale, în primul rînd, prin oferirea suportului financiar.

